

SAM 8.5.2.

Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai

Nozaru kvalifikāciju struktūras nozīme mūžizglītībā

Valsts izglītības
satura centrs

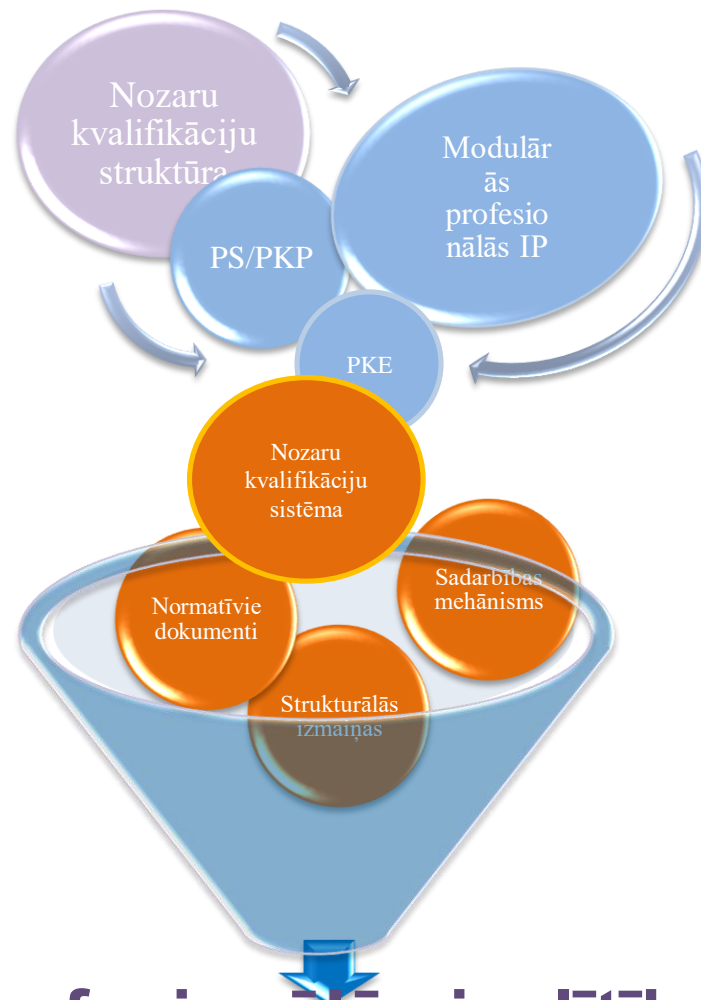
NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Profesionālās izglītības reforma

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Nozaru kvalifikāciju struktūra

Ministru kabineta 2016.gada 27.septembra noteikumi Nr.633 "Profesijas standarta, profesionālās kvalifikācijas prasību (ja profesijai neapstiprina profesijas standartu) un nozares kvalifikācijas struktūras izstrādes kārtība

Nozares kvalifikāciju struktūra ir nozares profesiju vispārīgs raksturojums, kā arī nozares profesijās ietilpstošo specializāciju un saistīto **profesiju pārskats**, kurā norādīti profesionālās kvalifikācijas līmeņi profesijām un specializācijām (PIL 24.² pants)

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

Nozaru kvalifikāciju struktūra

NKS mērķis ir izveidot nozarē caurskatāmu, neatkarīgu, tomēr savstarpēji saistītu profesionālo kvalifikāciju struktūru. Būtiski ir attīstīt un atpazīt nozarē strādājošo zināšanas, prasmes un kompetences.

NKS ietver kvalifikāciju aprakstu profesionālo darbību veikšanai attiecīgajā nozarē, un balstās uz Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūru (turpmāk – LKI), kas darbojas kā instruments iegūto profesiju un tām atbilstošo profesionālo kvalifikāciju salīdzināšanai un skaidrošanai, veicinot izglītojamo un darbinieku starpvalstu mobilitāti un sekmējot viņu mūžizglītību.

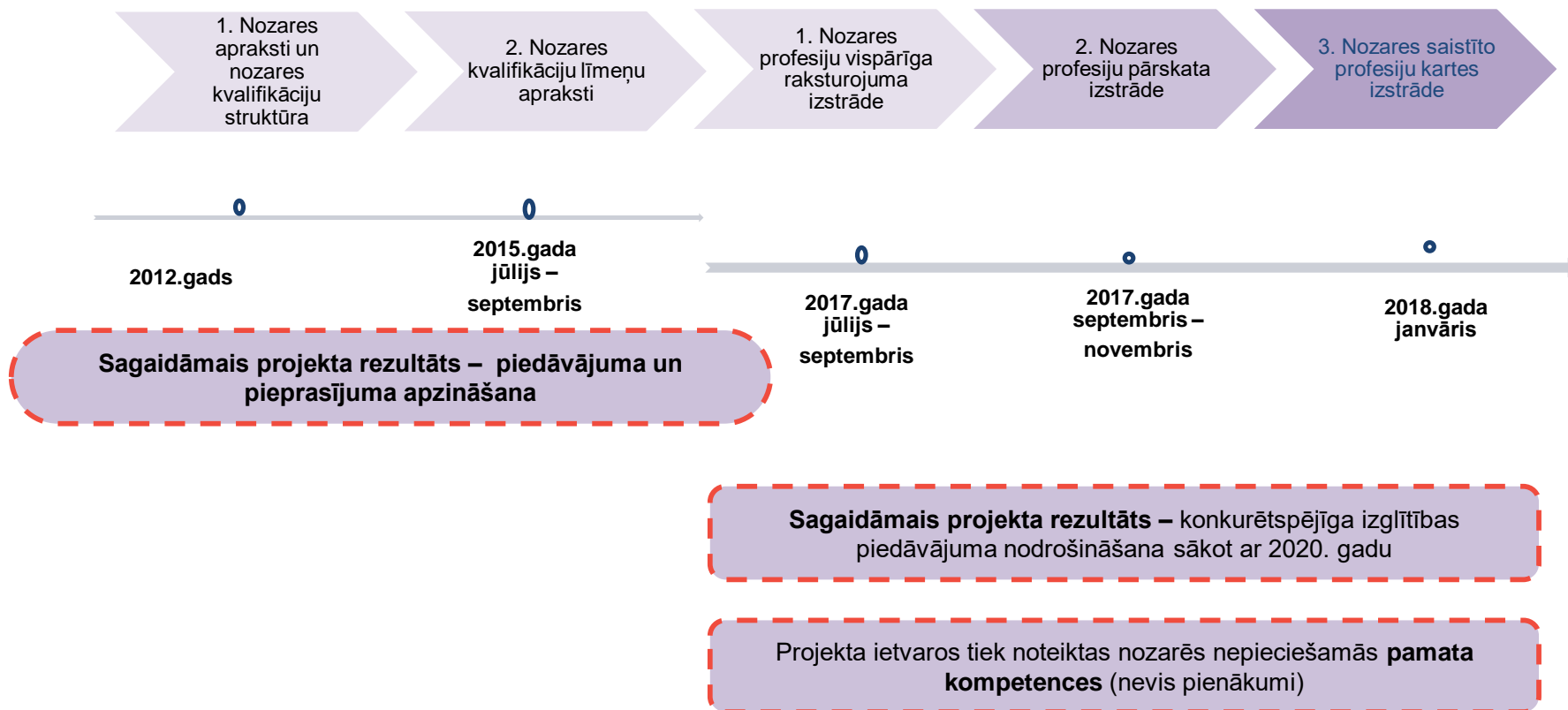
Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

NKS izstrāde no 2012–2018

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

NKS funkcionālās analīzes mērķis

Mērķis: pilnveidot NKS, veicot nozaru funkcionālo analīzi atbilstoši LKI

NKS pilnveide, lai:

- Tā atbilstu **esošajai situācijai** – nozares vajadzībām
- **Identificētu nākotnē nepieciešamās nozares prasmes**
- Identificētu **saistītās profesijas un specializācijas**
- **Mazinātu izglītības fragmentāciju**
- **Novērstu profesiju dublēšanos**
- Identificētu nozarei nepieciešamās **jaunās profesijas**

1. Nozares profesiju vispārīga raksturojuma izstrāde

2. Nozares profesiju pārskata izstrāde

3. Nozares saistīto profesiju kartes izstrāde

2017.gada jūlijs – septembris

2017.gada septembris – novembris

2017.gada novembris – decembris

Sagaidāmais projekta rezultāts – konkurētspējīga izglītības piedāvājuma nodrošināšana sākot ar 2020. gadu

Projekta ietvaros tiek noteiktas nozarēs nepieciešamās **pamata kompetences** (nevis pienākumi)

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

LKI	Prof. kvalif. līmeņi	Praktiski uzdevumi stabilā, nemainīgā vidē, izpilddarbs	Atbildība par darba rezultātu	Izpildāmā darba plānošana un organizēšana	Citu darba organizācija	Darbība mainīgā vidē	Inovatīvi profesionālās darbības risinājumi mainīgos apstākļos	Zinātniskā darbība
8							Spēj sniegt ieguldījumu nozares attīstībā	Spēj risināt nozīmīgus pētnieciskus vai inovāciju uzdevumus
7	5	Ir pieredze un orientējas profesionālās darbības jomas izpilddarbos	Spēj uzņemties atbildību par darbības rezultātiem	Spēj pārraudzīt stratēģisku uzdevumu veikšanu	Spēj koordinēt un vadīt kompleksu uzdevumu veikšanu	Spēj izmantot teoriju un problēmu risināšanas prasmes augsti kvalificētas profesionālas darbības veikšanai mainīgos apstākļos	Spēj patstāvīgi formulēt un kritiski analizēt sarežģītas zinātniskas un profesionālas problēmas	Spēj veikt zinātnisku darbību
6		Ir pieredze un orientējas profesionālās darbības jomas izpilddarbos	Spēj uzņemties atbildību un iniciatīvu	Spēj pieņemt lēmumus	Spēja vadīt citu speciālistu darbu	Spēj rast inovatīvus risinājumus	spēj izmantot zinātnisku pieeju praktisku problēmu risināšanai	
5	4	sarežģīti, augsti kvalificēti izpilddarbi	Spēj atbildēt par sarežģītu izpilddarbu un/vai tā organizāciju	Spēj patstāvīgi koordinēt un vadīt projektus	Spēj vadīt nelielu grupu	spēj izmantot analītisku pieeju praktisku problēmu risināšanai	Spēj piedalīties attiecīgās nozares attīstīšanā	
4	3	augsti kvalificēti izpilddarbi	Spēj atbildēt par darba organizēšanu un par rezultātu	Spēj patstāvīgi plāno un organizē darbu	Spēj strādāt komandā, spēj organizēt citu darbu			
3	2	kvalificēti izpildītāja darbi	Spēj uzņemties atbildību par darba rezultātu					
2	1	vienkārši praktiski uzdevumi speciālista uzraudzībā						
1		elementāri praktiski uzdevumi (nav nepieciešama īpaša apmācība)						

LKI deskriptoros uzrādītās profesionālās darbības pazīmes atbilstoši kvalifikācijas līmenim; darbību autonomiju; darbības sarežģītību; darbību dažādību dažādos līmeņos.

Galvenie kritēriji profesiju iekļaušanai NKS

Kritēriji profesiju iekļaušanai NKS

1. Profesija piedalās nozarei būtisku pamatdarbības funkciju vai pamatprocesu īstenošanā
2. Sagaidāms, ka profesija būs plaši pārstāvēta nozares nodarbināto vidū
3. Profesija ir būtiski nepieciešama, lai nodrošinātu pilnu ražošanas un/ vai pakalpojumu sniegšanas ciklu
4. Profesijas apguve visefektīvāk var tikt īstenota profesionālās izglītības ceļā

Saistītās profesijas

Profesijas, kam sektora/pamatprocesa nodrošināšanai ir **kopīgi veicamie darbi** (gan viena, gan dažādu līmeņu ietvaros un vienā augstākā un/vai zemākā kvalifikācijas līmenī)

20-50% atšķirīgi materiāli, procesi, gala produkti

Specializācijas

Profesijas, kurās veicamie darbi ir **pamatā vienādi**, bet nepieciešama atšķirīga pamatprocesa nodrošināšanas vide, **īpaši apstākļi, īpaši materiāli un/vai īpašu darba paņēmieni pielietojums, un papildu prasmes un zināšanas**

Līdz 20% atšķirīgi materiāli, procesi, gala produkti

Specializēšanās

Profesijas, kurās **veicamie darbi ir vienādi** un kurām **netiek izstrādātas atsevišķas profesionālās kvalifikācijas pamatprasības** (PKP), taču iespēja specializēties var tikt nodrošināta izglītības programmu ietvaros

Starpnozaru profesijas

Profesijas, kas piedalās **vairāku nozaru funkciju** vai pamatprocesu īstenošanā vai īsteno **horizontālas atbalsta funkcijas** var tikt noteiktas par **starpnozaru profesijām**

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Tradicionālā izpratne par profesionālās kvalifikācijas ieguvi sākotnējā profesionālā izglītībā	Profesionālās kvalifikācijas ieguve atbilstoši darba tirgus noteiktām prasībām un mūžizglītības kontekstā
Prasības nosaka izglītotāji	Prasības nosaka darba tirgus
Pārrauga viena valsts institūcija (IZM)	Iesaistīti sociālie partneri un citas iesaistītās institūcijas (t.sk. EM un LM)
Zināšanas un prasmes atbilstoši mācību priekšmetu saturam	Prasmes un kompetences darba tirgū skaidri un viegli saprotamas, atpazīstamas (kvalifikācijas daļas, <i>units</i>)
Tiek vērtēta izglītības programmas apguve	Tiek vērtēti sasniegtie rezultāti, iegūtā kompetence

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Tradicionālā izpratne	Profesionālā kvalifikācija atbilstoši darba tirgus noteiktām prasībām un mūžizglītības kontekstā
Beidzot izglītības iestādi, iegūst (vai arī neiegūst) pilnu kvalifikāciju. Dokumentu par daļējas kvalifikācijas ieguvu neizsniedz.	Var tikt novērtēta daļēja kvalifikācija (modulis, <i>units</i>), ko apliecina attiecīgs dokuments (apliecība). Var tikt piešķirta zemāka līmeņa kvalifikācija (ja ir nokārtoti tikai zemākas kvalifikācijas moduļi). Visi akreditētas MIP moduļi ir izmantojami kā pilnveides programmas un pretēji – jaunizstrādātas pilnveides programmas ir izmantojamas kā attiecīgas kvalifikācijas specializācijas vai specializēšanās moduļi.
Informācija par iegūtu kvalifikāciju tiek uzkrāta dažādās datu bāzēs. <u>legūt apkopotu informāciju par kvalifikāciju ieguvušo skaitu ir galēji sarežģīti.</u>	Uzlabotas VPIS un VIIS sistēmas, kas dod iespēju iegūt informāciju par profesionālu kvalifikāciju ieguvušo skaitu (nepieciešams sektorpolitikas plānošanai)

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

Nozarēs turpmāk diskutējamie jautājumi

- Profesionālo kvalifikāciju dalījumu starp 6. LKI un 7. LKI
- Profesionālo kvalifikāciju nosaukumi, atbilstoši veicamajiem darbiem/ apguves līmenim
- Profesionālo kvalifikāciju nepieciešamība 5. LKI
- Nākotnes prasmju iekļaušana

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

Nozaru kvalifikāciju struktūras

- Būvniecības nozare
- Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas nozare
- Enerģētikas nozare
- Ķīmiskā rūpniecība un tās saskarnozares - ķīmija, farmācija, biotehnoloģija, vide
- Metālapstrādes, mašīnbūves un mašīnzinību nozare (tai skaitā mehānika)
- Pārtikas rūpniecības nozare
- Lauksaimniecības nozare
- Transporta un loģistikas nozare
- Skaistumkopšanas nozare
- Uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības, administrēšanas (vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un komerczinības) nozare
- Mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektoram

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

Nozaru kvalifikāciju struktūras

Secinājumi (I)

- Pašlaik ir izveidota nozaru kvalifikāciju *infrastuktūra* – PINTSA ir apstiprinājusi 15 Nozaru kvalifikāciju struktūras, nosakot attiecīgo nozaru pamatprofesijas, specializācijas un saistītās profesijas.
- Profesionālās kvalifikācijas piešķiršanas sistēmai ir jābūt vienotai. Pašlaik Latvijā ir iesaistītas vairākas institūcijas.
- Profesionālās kvalifikācijas prasības ir vienādas visiem, neatkarīgi no tā, kā ir iegūtas profesionālajai darbībai nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences.
- Daudzas prasmes un kompetences ir iespējams iegūt tikai profesionālas darbības procesā (darba pieredze). Lai pilnībā ieviestu LKI sistēmu, ir jāspēj novērtēt pilnveidoto kvalifikācijas līmeni visa profesionālās darbības mūža garumā.

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

Ir iespējams jauns attīstības posms, lai sauklis ***profesionālās izglītības atbilstība darba tirgus prasībām*** kļūtu realitāte.

Mūsu uzdevums nodrošināt, lai iespēja kļūtu par realitāti!

ESF projekta 8.5.2.
"Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai"
Struktūrvienības vadītāja
Sarmīte Valaine

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē